

1. Obiekt

KAPLICA GROBOWA RODZINY SCHEIBLERÓW

(cmentarz ewang.)

2. Czas powstania

1885-1888

3. Miejscowość

ŁÓDŹ

4. Adres

Cmentarz ewang.-augsburski w
Łodzi, ul. Srebrzyńska
nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo Łódzkie

gmina

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo Łódzkie

powiat

8. Właściciel i jego adres

Parafia ewang.-augsb. św. Mateu-
sza, ul. Piotrkowska 283
90-457 Łódź

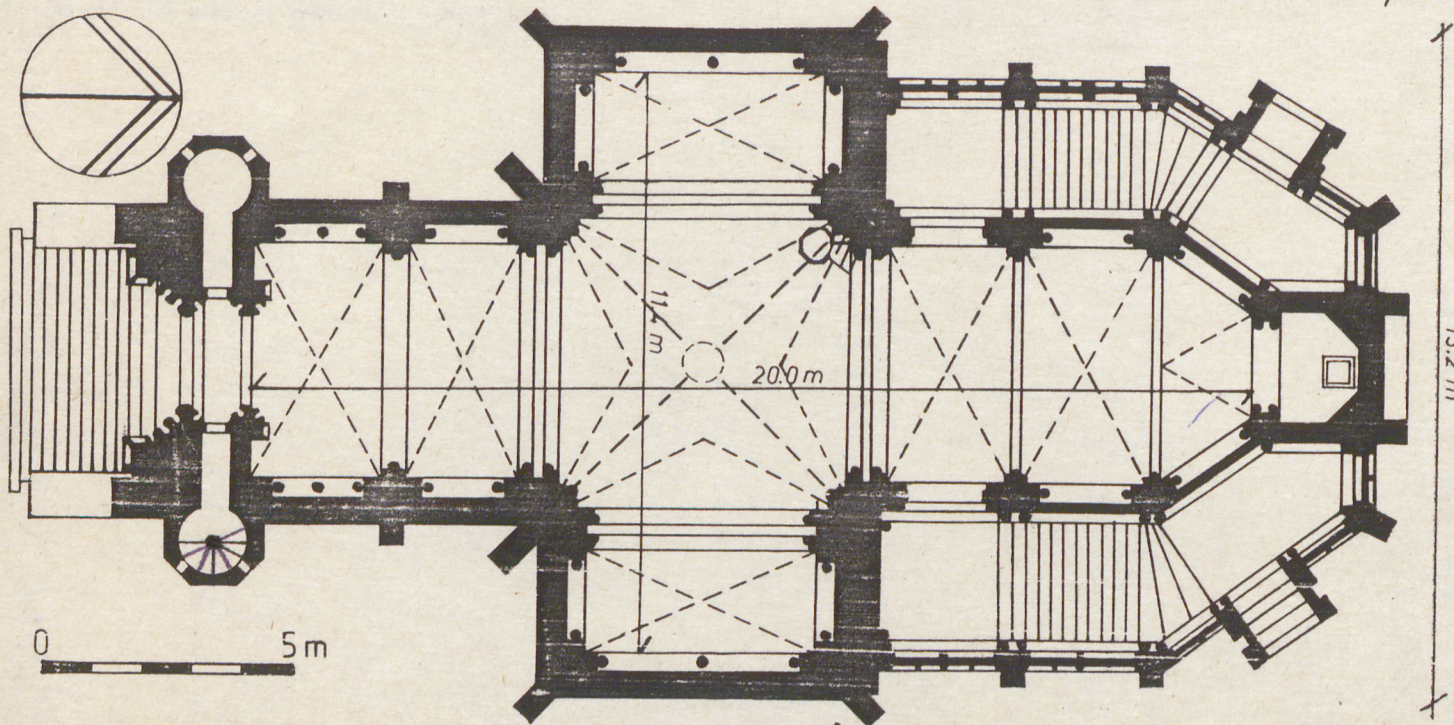
9. Użytkownik i jego adres

J.W.

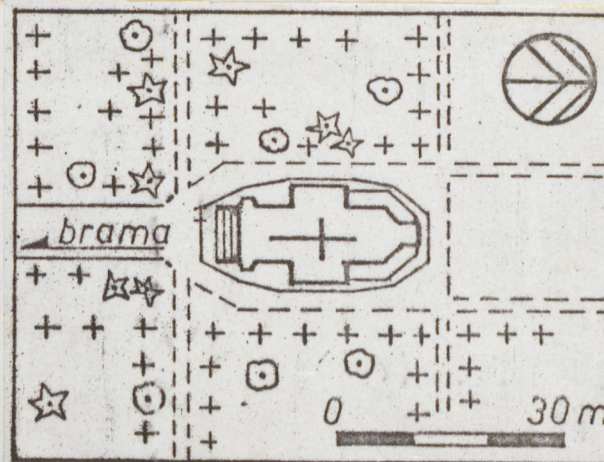
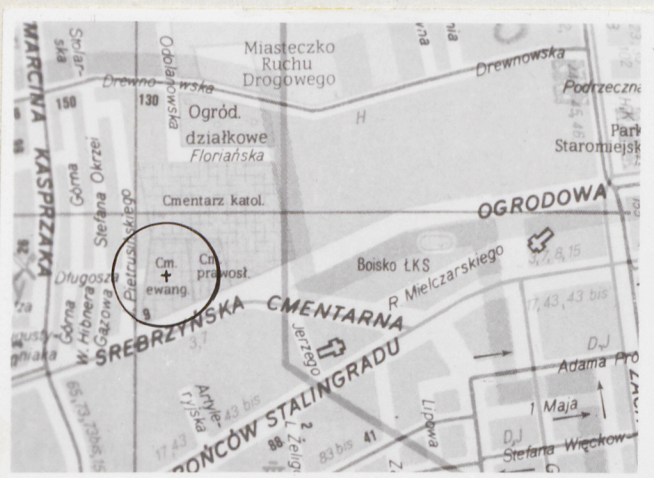
10. Rejestr zabytków

Nr A/12

data 20.01.1974

RZUT GÓRNEJ KONDYGNACJI SKALA 1:150

SYTUACJA SKALA 1:1000

Autorzy projektu: Edward Lilpop/1844-1911/, Józef Dziekoński/1844-1927/

Historia: W 1883 r. wdowa po zmarłym w 1881 r. przemysłowcu Karolu Scheiblerze, Anna, ogłasza konkurs na projekt kaplicy grobowej-mauzoleum poświęconej pamięci męża. Rezultaty tego, a także następnego konkursu z 1884 r. nie zadowoliły zlecniodawcy, wobec czego zamówiła ona projekt u warszawskich architektów E.Lilpopa i J.Dziekońskiego. W czerwcu 1885 r. rozpoczęto budowę, którą ukończono w 1888 r. W krypcie grobowej spoczęły zwłoki K.Scheiblera i jego dwóch synów, a później jego żony i innych członków rodziny. Po 1945 r. kaplica ulega postępującemu zniszczeniu i dewastacji.

Styl: neogotyck

Usytuowanie: Kaplica położona na terenie cmentarza ewang.-augsb. w zespole tzw. Starych Cmentarzy przy ul.Ogrodowej-Srebrzyńskiej, w płn.-zach. części miasta /dz.adm. Łódź-Polesie/.Usytuowana w zach. części cm. na osi jednej z dwóch głównych alej. Otoczona współcześnie metalową siatką. Od zach. i wsch. kwatery z nagrobkami i rzadkim zadrzewieniem. Od płn. puste, splantowane kwatery.

Materiał i konstrukcja: Krypta o ścianach z cegły na zaprawie cementowej, otynkowana wewnątrz, ceglane tynkowane nisze na trumny, strop odcinkowy na belkach żelaznych z wypełnieniem ceglanym. Część nadziemna kaplicy z cegły na zaprawie cementowej oraz z ciosów kamiennych/piaskowiec szydłowiecki/, tynkowana wewnątrz. Z kamienia portale, ościeża, laskowania. maswerki, pinakle, balustrady, wieża i detal rzeźbiarski. Stropy ceglane krzyżowo-żebrowe ostrołuczne czterodzielne oraz gwiazdzisty w centrum. Stropy w bocznych galeriach odcinkowe na żelaznych belkach z wypełnieniem ceglanym. Wieża drewniana krokwiowo-jętkowa ze środkowym stolcem i ukośnymi kozłami. Dach kryty łupkiem szkockim. Drzwi wejściowe gł. i boczne żelazne z dekoracyjnymi nakładkami. Okna wypełnione cegłą. Schody murywane jednobiegowe, w bocznej wieżyczce kręte.

Rzut: Kapl. na rzucie krzyża, jednonawowa, korpus dwuprzęsłowy, część centralna na planie kwadratu, po bokach jednoprzęsłowe skrzydła transeptu. Prezb. dwuprzęsłowe zakończone wielobocznie, za nim pięcioboczna apsyda ołtarzowa, flankowane galeriami pełniącymi funkcję klatek schodowych do krypty i wejść bocznych. Fasada flankowana wieżyczkami wewnątrz okrągłymi, na zewnątrz pięciobocznymi/węsch. schody na strych/. Krypta na planie krzyża.

Bryła: W dolnej kondygn. krypty zagłębiona 2,5 m poniżej poziomu gruntu. Posadzka grn kondygn. na wys. 1,5 m. Bryła zwarta, strzelista, poszczególne skrzydła nakryte wysokimi dachami dwuspadowymi, na narożach pinakle. Od frontu smukłe wieżyczki zwieńczone pinaklami. W centrum wysoka ażurowa wieża o kształcie ostrosłupowym o podstawie ośmiobocznej. Galeria i apsyda przy prezb. nakryte dachami pulpitowymi.

Elewacje: El. boczne oblicowane żółtą cegłą klinkierową oraz ciosami piaskowca, oszkarpowane. Dołem kamienny cokół wys. 1-1,5 m, na wys.ok.4 m kamienny gzyms kordonowy, pod okapem dachu fryz z motywem liści akantu, powyżej w el. bocznych ażurowa balustrada, w dużej części zniszczona, Okna i blendy ostrołuczne. Fasada kamienna, dołem prostokątny otwór drzwiowy ujęty ostrołuczным portalem schodkowym z dekoracją rzeźbiarską, zwieńczonym wimpergą. Portal poprzedzają schody. Powyżej rozeta w kwadratowym polu, wypełniona maswerkami. Ponad fryzem tablica z inskrypcją w j.niemieckim: Ruhestätte der Familie Karl Scheibler. W zwieńczeniu trójkątny szczyt wypełniony blendami i ślepym maswerkami. W bocznych wieżyczkach wąskie prostok. okienka. W el. bocznych ponad gzymsem kordonowym okna zwieńczone wimpergami. W transepcie górą rozety jak w fasadzie, w wieżach na rzucie

/c.d. na wstępie/

14. Kubatura

ok. 1200 m³ /bez krypty i galerii/

15. Powierzchnia użytkowa

120 m² /bez krypty i galerii/

16. Przeznaczenie pierwotne

grobowa kaplica cmentarna

17. Użytkowanie obecne

nieużytkowana

18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja

Prowizoryczne zabezpieczenie wnętrza kaplicy poprzez zamurowanie okien /ok. 1980 r./.

19. stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)

Obiekt w złym stanie: duże ubytki w zewnętrznym detalu architektonicznym i wystroju rzeźbiarskim, zawilgocone sklepienia kaplicy, w złym stanie więźba, duże ubytki w pokryciu dachu, zdewastowane i ograbione wnętrze, wyłamane kolumnienki w niszach bocznych, brak pierwotnego oszklenia okien /tymczasowe wypełnienie cegłą/.

20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Konieczne natychmiastowe uzupełnienie ubytków w pokryciu dachów. Niezbędny szybki remont generalny obiektu.

Prostownia Fotograficzna

Centrum Badań i Dokumentacji Zabytków w Łodzi

numer negatywu

numer albumu Koperte nr 9.

data wykonania zdjęcia 1988

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

22. Bibliografia

Architekt, 1902, nr 1.

Krzysztof Stefański, Kaplica rodziny Scheiblerów na cmentarzu ewangelickim w Łodzi, Słowo i Myśl, 1989, nr 1.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

Pomiary fotogrametryczne /1978/ i dokumentacja fotograficzna /1979/ w archiwum OB i DZ w Łodzi.

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst Krzysztof Stefański, grudzień 1989

..... imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki j.w.

..... imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia lotogr. j.w.

..... imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowywania negatywów OB i DZ Łódź

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

Pracownia Fotograficzna
Centrum Badań i Dokumentacji Zabytków w Łodzi
numer negatywu.....
numer albumu Kopie nr 9
data wykonania zdjęcia 1989

27. Załączniki

Wkładka nr 1: Opis c.d., zdjęcia obiektu.
Wkładka nr 2: Zdjęcia obiektu.

1. Miejscowość Łódź	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) Kaplica grobowa rodziny Scheiblerów	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Zdjęcia obiektu
------------------------	--	---

Elewacje c.d.: o ażurowym ostrołucznym przepruciu, w tyle galeria z prostok. otworem drzwiowym na strych. Galerie przy prezb. przeprute oknami, zwieńczone balustradą z motywem czwórliścia, w dolnej części otwór drzwiowy poprzeczony schodkami, zamknięty spłaszczonym łukiem dwuramiennym, ujęty ostrołucznym portalem. W zamknięciu prezb. okna jak w el. bocznych. W zamknięciu apsydy ołtarzowej prostokątna nisza zwieńczona ażurową wimpergą i pinaklami.

Wnętrza: Posadzka kaplicy z płytek ceramicznych czarnych i białych w układzie rombówym. W ścianach nisze podokienne zamknięte ostrołucznie, z kolumnkami o liściastych kapitelach. Przyściennie półfilary wiązkowe o smukłych słupkach z kapitelami liściastymi. W części prezbiterialnej, oddzielonej żelazną balustradą, boczne drzwi do galerii zamknięte łukiem Tudorów, z ażurowymi drzwiami żelaznymi. W apsydzie ołtarzowej okrągły otwór w stropie, resztki zwalonej mensy ołtarzowej. W ścianie pld. galerii zach. kamienna tablica informacyjna z datami budowy i nazwiskami twórców. W krypcie posadzka cementowa, wzdłuż ścian bocznych nisze trumienne w trzech poziomach.

Elementy wyposażenia i wystroju:

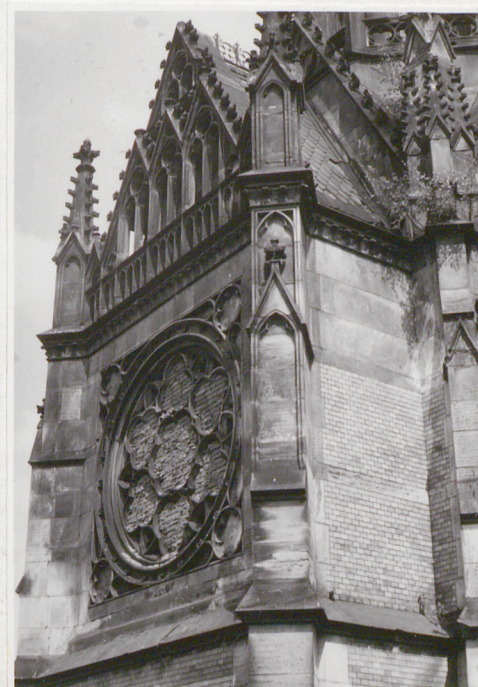
- na wieży gigury muzykujących aniołów z brązu wg projektu A. Prószyńskiego, zewnętrzna rzeźba architektoniczna wg projektu W. Wojtasiewicza.
- we wnętrzu kamienna Pieta /brak głowy MBoskiej/, kamienna ośmioboczna ambona, pozostałe elementy bogatego niegdyś wystroju uległy zniszczeniu m.in. popiersia Karola i Anny Scheiblerów w części prezbiterialnej/.

Wkładkę założył: Krzysztof Stefaniński, grudzień 1989

(imię, nazwisko, data)

OB i DZ Łódź

Miejsce przechowywania negatywów:

1. Miejscowość

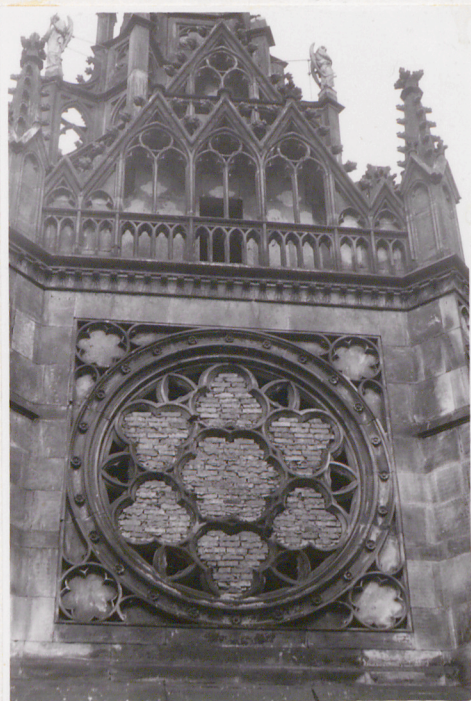
Łódź

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

Kaplica grobowa rodziny
Scheiblerów

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Zdjęcia obiektu

Wkładkę założył: Krzysztof Stefański, grudzień 1989

(imie, nazwisko, data)

OB i DZ Łódź

Miejsce przechowywania negatywów:

Z-d Poligr. Jan Jasiński W-wa, ul. Wolna 13, tel. 12-43-83

PAŃSTWOWA SŁUŻBA
OCHRONY ZABYTKÓW
Oddział Wojewódzki w Łodzi

